

Quarterly Scientific Journal of Human Resources &
Capital Studies

Online ISSN: 2783-3984

<http://ensani.ir/fa/article/journal/1568>

<http://civilica.com/1/87979/#>

<http://magiran.com/8116>

New Public Management; Whats and Whys

Jafar Beikzad

Assistant Professor, Faculty of Humanities, Islamic Azad
University, Bonab, Iran

Faezeh Mokhtari

Ph.D. student, Faculty of Humanities, Islamic Azad University,
Bonab, Iran

Date of receipt: 18/05/1401

Date of acceptance: 23/06/1401

Review

In recent decades, in the field of public administration, a new approach called new public management has been introduced to respond to the problems and challenges of traditional government management. This emphasizes the use of private sector management methods in the public sector and it can be equated with privatization and downsizing of the government. New public management has been used in various forms such as: managerialism, market-based governance, entrepreneurial government, But they all aim to realize the core values of economy, efficiency and effectiveness. Theories of public choice, principle Agent Theory, and transactional costs are the foundation of new public management. The new public management faces challenges and criticisms such as: increased corruption, distrust of the government, reduced accountability, responsibility and job security among government employees. Accordingly, in the present article, the method of Library and resources Studies, while presenting the theoretical foundations of new public management, the Whats and Whys is explained.

Keywords: new public management, traditional government management, new government services.

مدیریت دولتی نوین؛ چیستی و چرایی

جعفر بیک زاد

استادیار، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

فائزه مختاری

دانشجوی دکتری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۳

چکیده :

در دهه‌های اخیر در عرصه مدیریت دولتی برای پاسخگویی به مسائل و چالش‌های مدیریت دولتی سنتی رویکرد جدیدی به نام مدیریت دولتی نوین ارائه شده است، که بر بکارگیری روش‌های مدیریت بخش خصوصی در بخش دولتی تاکید دارد و می‌توان آن را با خصوصی سازی و کوچک سازی دولت هم سو دانست. مدیریت دولتی نوین در شکل‌های مختلفی از جمله: مدیریت گرای، حکمرانی بازارگرایانه، دولت کارآفرین بکار رفته است، اما هدف همه آنها تحقق ارزش‌های محوری صرفه جویی، اثربخشی و کارایی است. نظریه‌های انتخاب عمومی، اصیل وکیل و هزینه داد و ستد زیربنای مدیریت دولتی نوین هستند. مدیریت دولتی نوین با چالش‌ها و انتقاداتی از جمله: افزایش فساد، بی اعتمادی به دولت، کاهش پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و امنیت شغلی در بین کارکنان دولت رو به رو است. بر این اساس در مقاله حاضر به روش مرور کتابخانه‌ای و منابع، ضمن ارائه مبانی نظری مدیریت دولتی نوین به تشریح چیستی و چرایی آن پرداخته شده است.

واژگان کلیدی : مدیریت دولتی نوین، مدیریت دولتی سنتی، خدمات دولتی نوین

مقدمه :

مدیریت در عمل قدمتی به اندازه تاریخ بشریت دارد (مه‌دیزاده و چهکندی، ۱۳۹۹، ص ۲). جهان صنعت لحظه به لحظه شاهد ظهور فن‌آوری‌ها و فلسفه‌های مدیریتی جدید است (بیک زاد و ابراهیمی ظاهرکندی، ۱۴۰۰، ص ۱). تغییرات شتابان و پیچیده روز افزون باعث ناکارآمدی سبک‌های سنتی سازمان‌ها و حتی دولت‌ها شده است (دولتشاه و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۱۴۰). سازمان‌ها برای منابع و مشتریان به رقابت می‌پردازند (یعقوبیان و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۱۵۷). ورود به شرایطی همچون جهانی شدن، افزایش رقابت، ظهور فن‌آوری‌های نوین و افزایش اهمیت فعالیت‌های بین‌الملل موجب پدید آمدن رویکردهای «ضد بروکراتیک» و مبتنی بر «حکمرانی مدرن»

در عرصه مدیریت دولتی گردیده است. این جنبش‌های نوین تاکید فراوانی بر بهبود کارایی و صرفه جویی در عملیات دولت دارند. به اعتقاد آنان دولت باید همانند بخش خصوصی عمل کرده و روش‌های آنها را به کار ببندد (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۲). در پاسخ به نارسائی‌های مدل سنتی اداره امور دولتی، رویکرد نوین در بخش دولتی ظهور کرد (بیک زاد و ملکی، ۱۴۰۰، ص ۸). پس رویکردی که برای رویارویی با مشکلات و مسائل پیچیده عصر حاضر شکل گرفته است (مه‌دیزاده و چه‌کندی، ۱۳۹۹، ص ۲)، مدیریت دولتی نوین است. الگوی سنتی اداره که در بخش اعظم قرن بیستم یک نظریه غالب محسوب می‌شد، جای خود را به مدیریت گرای یا مدیریت دولتی نوین^۱ داده است (معمارزاده و اسدی، ۱۳۸۶، ص ۲). بنابراین در اوایل دهه ۱۹۹۰، جهت اصلاحات در جهان، مدیریت دولتی نوین بوجود آمد (Parin & Sirirat, 2017, p.1).

اهمیت و ضرورت مدیریت دولتی نوین

مدیریت دولتی نوین را می‌توان احیای مدیریت گرای سنتی (مدیریت علمی تیلور) دانست که به شدت تحت تاثیر دکترین اقتصاد نهادگرایی جدید می‌باشد. ایده کلی آن مهار کردن سوء عملکرد و رشد غیر قابل کنترل بوروکراتیک در بخش عمومی از طریق خصوصی سازی، برداشتن یارانه‌ها، بازارگرایی، مصرف گرای و عدم تمرکز است (بیک زاد و ملکی، ۱۴۰۰، ص ۱۲۲۲). هدف مدیریت دولتی نوین تلاش جهت تحقق ارزش‌های صرفه جویی، کارایی و اثربخشی یا به تعبیر رودز^۲ تلاش در جهت استقرار «3E»^۳ در کلیه سطوح دولت است (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۸۳). مدیریت دولتی نوین تنها به دنبال اقتصاد بهتر نیست بلکه به دنبال سیاست‌های اجرایی برای بهبود کیفیت زندگی افراد، توسعه و تقویت نهادهای حل مشکلات عمومی جامعه است. مدیریت دولتی نوین، متعهد به برقراری عدالت اجتماعی از طریق مدیران اجرایی قوی است که «هامیلتون» از آن به عنوان «عامل انگیزش مدیران اجرایی» یاد می‌کند (فرامرزی، ۱۳۹۹، ص ۱۰۴).

تاریخچه مدیریت دولتی نوین

مدیریت دولتی نوین از اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل ۱۹۷۰ میلادی در واکنش به چند عامل ظهور کرد. این عوامل عبارت بودند از: جنگ ویتنام، ناآرامی‌های نژادی، عدم رضایت مندی از مبنای عقلایی مدیریت دولتی و تغییر کلی که در علوم اجتماعی در حال رخ دادن بود (دانایی فرد و الوانی، ۱۳۸۸، ص ۶۱). از دهه ۱۹۷۰ که اداره امور دولتی به مدیریت دولتی تغییر نام یافت، مرزبندی‌های مدیریت دولتی و مدیریت بنگاه‌های بازرگانی کم اهمیت قلمداد شد و بر بکارگیری فنون مدیریت بازرگانی در اداره بخش عمومی، خصوصی سازی خدمات عمومی، کاهش تصدی گری دولت و اداره سازمان‌های دولتی به سبک بنگاه‌های خصوصی توجه شد (سالارزهی، ۱۳۹۹، ص ۱۹۶). ظهور مدیریت عمومی جدید در دهه ۱۹۷۰ و در دهه ۱۹۸۰ به عنوان روشی نوآورانه برای مدیریت بخش عمومی ارائه شده است (Quinn & Warren, 2017, p.1). واژه مدیریت دولتی نوین در اوایل دهه ۱۹۹۰ پدیدار گردید و شکل گیری آن مربوط به اصلاحات مستمری بود که در بخش دولتی در کشورهای نظیر انگلستان و نیوزیلند در حال انجام بود. در واقع چنین به نظر می‌رسد که رویکرد مذکور مدیریت دولتی نوین، حاصل موجی باشد که به لحاظ اعتراض علیه ناکارآمدی اداره دولتی^۴ سنتی برپا شد و خود از حیث بنیان‌های نظری، فاقد اصالت و از حیث راهکارهای عملی، فاقد کفایت باشد (رضایی منش و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۳).

مفهوم مدیریت دولتی نوین

1. New Public Management

2. Rhodes

3. 3ES: Economy - Efficiency- Effectiveness

3. Public Administration

مدیریت دولتی نوین، شاخه‌ای جدید در دانش مدیریت است که بر ارتقای مؤلفه‌ها و عناصر مدیریتی در سازمان‌ها تمرکز دارد. بنیان اصلی این اندیشه بر ارائه الگوهایی تازه جهت ساختارمند نمودن بیشتر نظام اداری و دستیابی به یک حقوق اداری بالنده استوار است (کریمی و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۱۹۵). اصطلاح مدیریت دولتی نوین اولین بار توسط هود (۱۹۹۱) استفاده شد. هود اظهار داشت که از ازدواج دو جریان مخالف در قالب پارادایم جدید مدیریت دولتی نوین نهفته است. یکی از شرکا، اقتصاد نهادی جدید و دیگری مدیریت گرای شبه بازرگانی است (واعظی و رشیدی، ۱۳۹۹، ص ۲). تئوری مدیریت دولتی نوین که بر نتایج و اهداف تمرکز دارد (Matei & Antonie, 2014, p.2). دارای شکل‌های مختلف شامل «مدیریت گرای» پولیت (۱۹۹۰)، «مدیریت دولتی جدید» هود (۱۹۹۱)، «اداره امور دولتی مبتنی بر بازار»^۳ لن و روزنبلوم (۱۹۹۲)، یا «دولت کارآفرین»^۴ آزرورن و گیلبر است (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۸۲). نام‌های گوناگون برای مدیریت دولتی نوین نشانگر دیدگاه‌های مختلف درباره این شبه پارادایم است (مهدیزاده و چهکندی، ۱۳۹۹، ص ۵).

عناصر مدیریت دولتی نوین

هود عناصر مدیریت دولتی نوین را در برنامه‌های هفتگانه زیر ترسیم می‌کند (جدول ۱).

جدول ۱: عناصر مدیریت دولتی نوین از دیدگاه هود (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۸۴)

مؤلفه	مفهوم
استفاده از مدیریت حرفه‌ای در بخش دولتی	واگذاری مسئولیت‌ها به فعالیت‌ها نه انتشار قدرت به قسمت‌ها
استانداردهای عملیاتی صریح و اندازه‌گیری عملکرد	تعریف اهداف و مقاصد، تعیین شاخص‌های موفقیت به صورت کمی به ویژه برای خدمات حرفه‌ای
تأکید بیشتر روی کنترل برون داد	تخصیص پاداش و منابع به عملکرد قابل اندازه‌گیری
جدا سازی واحدهای بخش دولتی	تجزیه سازمان‌های بزرگ به واحدهای مستقل بر پایه محصول که منجر به ایجاد واحدهای قابل مدیریت به کارایی بیشتر خواهد شد
حرکت به سمت رقابت بیشتر در بخش دولتی	رقابت به عنوان کلید اصلی کاهش هزینه‌ها و ارتقاء استانداردها و کیفیت و لزوم استفاده از قراردادهای کوتاه‌مدت و مناقصه‌های دولتی
تاکید بر سبک‌های بخش خصوصی در اعمال مدیریت	دور شدن از اخلاقیات شیوه نظامی دولتی و انعطاف در بکارگیری پرسنل و اعطای پاداش

1. Hood

2. Pollit

3. Market-Based Public Administration

4. Reinventing Government

کنترل کردن و مقاومت در برابر تقاضاها جهت استفاده از حداقل منابع	تاکید روی انضباط بیشتر و خست در استفاده از منابع عمومی
--	---

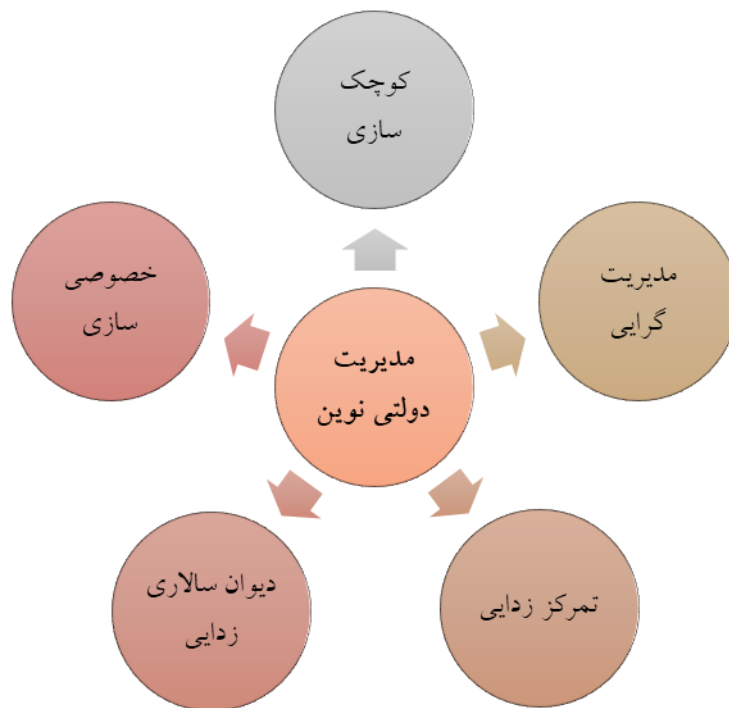
برخی دیگر نیز با الهام از هود، مدیریت دولتی نوین را متشکل از پنج بعد اصلی زیر می‌دانند:

۱. **سازمان‌های تخت؛** به کارگیری ساختار سازمانی شرکت‌های خصوصی در بخش دولتی منجر به حذف مدیران میانی و توانمندی مدیران رده پایین می‌شود. ساختارهای غول پیکر سلسه مراتبی هیچ گونه کارایی ندارند چه در بخش خصوصی چه در بخش دولتی.
۲. **عقد قرارداد؛** رهبران سازمان‌های دولتی باید آزادی عمل زیادی داشته باشند تا با کارکنانشان قرارداد ببندند (استخدام پیمانی) و یا کالاها و خدمات را از سازمان‌ها و شرکت‌های دیگر بخرند (برون سپاری).
۳. **مقررات زدایی و یا تنظیم مجدد مقررات؛** کلیه مقررات زائد و دست و پاگیر باید حذف و رقابت تسهیل گردد. حرکت به سمت مقررات زدایی اغلب با تنظیم مقررات مجدد همراه است یعنی تدوین مقررات جدیدی که ناظر بر کیفیت خدمات و کارایی است.
۴. **خدمت رسانی مشتری محور؛** خدمات دولتی از انتظارات و خواسته‌های مشتریان و شهروندان نشئت می‌گیرد. سازمان‌های دولتی مادام العمر نیستند بلکه وجودشان وابسته به ارزشی است که آنها در جامعه ایجاد می‌کنند.
۵. **باز مهندسی دولت؛** سازمان‌های دولتی نمی‌توانند متکی به مدل سلسه مراتبی سنتی ساختار سازمانی باشند. مدیران رده جلو باید توانمند باشند و به آنها اختیار واگذار گردد؛ ضمن اینکه تدوین خط مشی باید از اجرای خط مشی جدا گردد (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۴).

هایز و کارنی^۱ پنج اصل برای مدیریت دولتی نوین عنوان کردند که این پنج اصل مهم‌ترین ارکان مدیریت دولتی نوین اند:

۱. **کوچک سازی:** کاهش اندازه و قلمرو دولت؛
  ۲. **مدیریت گرایی:** به کارگیری اصول مدیریت بازرگانی در دولت؛
  ۳. **تمرکز زدایی:** واگذاری تصمیم گیری به دریافت کنندگان خدمات؛
  ۴. **دیوان سالاری زدایی:** بازسازی دولت با محوریت تاکید بر نتایج به جای فرایندها؛
  ۵. **خصوصی سازی:** تولید کالاها و عرضه خدمات عمومی توسط شرکت‌های غیر دولتی (شکل ۱).
- به طور خلاصه توصیه‌های مدیریت دولتی نوین حول محور خصوصی سازی و مدیریت بخش خصوصی می باشد (فرچوند، ۱۴۰۰، ص ۸۵).

¹. Hays & Kearny

شکل ۱: اصول

مدیریت دولتی نوین (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۵).

سوالات مدیریت دولتی نوین

در خصوص مدیریت دولتی نوین دو سؤال اساسی به شرح زیر طرح شده است:

۱. آیا مدیریت دولتی نوین یک پارادایم است؟

پارادایم، دیدگاهی کلی برای چارچوب بخشیدن به نظریات علمی فراهم می‌کند (سالارزهی و ابراهیم‌پور، ۱۳۹۱، ص ۴۶). پارادایم به معنی مجموعه‌ای از قوانین و مقررات است که دو رسالت مهم بر عهده دارد: ۱. محدودیت‌ها را تعریف می‌کند. ۲. به شما می‌گوید که در این محدوده چگونه عمل کنید تا موفق باشید (مه‌دی‌زاده و چهکندی، ۱۳۹۹، ص ۵). تاریخچه مدیریت دولتی نشان می‌دهد که اتفاق نظر نسبتاً صریحی درباره ماهیت اساسی مدیریت دولتی وجود دارد، به نظر می‌رسد که این توافق جمعی که مواردی از ویژگی‌های یک پارادایم را داراست، به وضعیت یک پارادایم، آنگونه که در فلسفه علم توصیف می‌شود، نرسیده است و شاید بتوان آن را شبه پارادایم نامید (پورعزت و عبدی، ۱۳۹۸، ص ۱۹۴). مدیریت دولتی نوین از دیدگاه طرفدارانش به منزله یک «پارادایم شیفت» در مدیریت دولتی دیده می‌شود. طرفداران مدیریت دولتی نوین، آن را به منزله پارادایم جدیدی در رشته مدیریت دولتی می‌دانند که از تفکر و عمل سنتی مدیریت دولتی متمایز است. در حالی که منتقدان این رویکرد عنوان می‌کنند که مدیریت دولتی نوین چیزی جز تکامل تدریجی مدیریت دولتی سنتی نیست. یافته‌ها و شواهد نیز این نظر منتقدان را تایید می‌کند. حتی اگر بپذیریم که مدیریت دولتی نوین پارادایمی غالب در حوزه مدیریت دولتی است بازهم باید گفت که خود نگرش پارادایمی با وجود مزیت‌هایی که دارد در برگزیده نقایصی نیز هست. به عنوان مثال، نگرش تک پارادایمی موجب می‌شود که صرفاً از یک دیدگاه خاص به بررسی پدیده مورد نظر پرداخته شود و در نتیجه ابعاد و جوانب آن همچنان ناشناخته باقی بماند. از این رو اغلب اندیشمندان اتفاق نظر دارند که در حوزه علوم اجتماعی باید نگرشی چند پارادایمی و فراپارادایمی اتخاذ شود تا بتوان از آن طریق به شناخت پدیده‌ها از زوایا و ابعاد مختلف دست یافت. زیرا به عقیده پاک، «هر شیوه نگرستن به جهان، در عین حال نوعی شیوه ندیدن آن نیز هست» (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص

۲. آیا مدیریت دولتی نوین یک موج و حرکت جهانی است؟

پولیت عنوان می‌کند که اگر چه عده زیادی اعتقاد دارند مدیریت دولتی نوین یک موج جهانی است و تمامی کشورها را در برمی‌گیرد و آنها ناگزیر باید با آن رو به رو شوند، اما مدیریت دولتی نوین یک موج جهانی نیست. بر پایه شواهد بدست آمده، اکنون دوران اوج مدیریت دولتی نوین بر سرآمده و بحث‌ها در زمینه مدیریت دولتی به سمت مدل‌های دیگر اصلاحات دولتی روانه گردیده است. مدل‌هایی مانند «حکمرانی شبکه‌ای»، «حکمرانی عصر دیجیتال»، «خدمات دولتی نوین» و «حکمرانی مشترک» از جمله دیدگاه‌هایی هستند که توجه اندیشمندان مدیریت دولتی را به خود معطوف نموده است (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۱۲).

نظریه‌های مدیریت دولتی نوین

۱. نظریه انتخاب عمومی^۱:

مهمترین نظریه‌ای که در مدیریت دولتی نوین برای غلبه بر حاکمیت بوروکراسی مورد حمایت قرار می‌گیرد «نظریه انتخاب عمومی» است. این نظریه زیر شاخه‌ای از علم اقتصاد است که به کاربرد اقتصاد خرد در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی تاکید دارد. به نظر وینست استروم^۲ (۱۹۷۳)، فرض اساسی نظریه انتخاب عمومی این است که افراد به طریقی «عقلایی و منفعت طلبانه» عمل می‌کنند و همواره به دنبال این هستند که نفع خود را حداکثر سازند، در انتخاب عمومی عنوان می‌شود که یک انسان عقلایی می‌باید با نظام انگیزشی‌اش هدایت شود که در درون آن فعالیت می‌کند. فارغ از اینکه چه تمایلات شخصی دارد، وی باید از انجام اقداماتی که برایش تنبیهاتی به همراه دارد اجتناب کند و به طرف رفتارها و اقداماتی جذب شود که برایش منفعت دارد (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۵). نظریه انتخاب عمومی، مدعی است که اقدامات رای‌دهندگان، سیاست مداران، کارچاق کن‌های سیاسی و کارمندان، در مجموع معین می‌کند که در بخش عمومی: چه چیز و به چه مقدار تولید شود و از چه کسی و چقدر مالیات گرفته شود. این نظریه چنین فرض می‌کند که انگیزه افراد در فضای سیاست نیز حسابگرانه است. بر اساس تئوری انتخاب عمومی، کارگزاران دولتی زندگی خود را فدای منافع شهروندان نمی‌کند و رفتار آنان کم و بیش شبیه به تاجران و بازرگانان و صنعتگران است. بدین معنی که اگر آنان کاری به نفع شهروندان انجام می‌دهند آن کار برای خود آنان نیز منافع مستقیمی به ارمغان می‌آورد (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۸۰). فرض اصلی نظریه انتخاب عمومی این است که بوروکرات‌ها و کارگزاران بخش عمومی مانند بسیاری دیگر از مردمان، به جای اینکه از طریق منافع عمومی برانگیخته شوند با علائق خودخواهانه انگیزش می‌یابند و در چنین وضعیتی نباید انتظار داشت سازمان دولتی، سازمان کارآمدی برای جامعه باشد؛ مگر آنکه ساختاری به وجود آید که مانند بخش خصوصی، منافع فردی و سازمانی را به هم تلفیق کند و مدیریت دولتی نوین نوید چنین ساختاری را می‌دهد (محمدزاده و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۳۹۲). «نظریه انتخاب عمومی» در ساده ترین شکل آن به دولت از منظر بازارها و مشتریان می‌نگرد. انتخاب عمومی نه تنها نوعی مدل ظریف و تا حدی جالب توجه در پیش می‌گیرد، بلکه به عنوان نوعی نقشه راه نظری برای تلاش‌های عملی جهت کوچک سازی دولت و کم هزینه ساختن آن نیز به کار می‌رود. جان کمسکای، یکی از معماران مدیریت دولتی نوین، مدعی است، این نهضت به طور روشن با نهضت انتخاب عمومی پیوند دارد؛ نهضتی که بر این اصل محوری استوار است که «همه نوع رفتار انسان تحت سلطه منفعت طلبی شخصی است» (شمس، ۱۳۹۶، ص ۳).

اصولاً دو دلیل عمده منجر به بکارگیری نظریه انتخاب عمومی توسط مدیریت دولتی نوین گردیده است:

۱. بوروکراسی دولتی به میزان زیادی آزادی فردی را محدود می‌کند و از این رو لازم است تا قدرت آن به منظور داشتن «حق انتخاب» کاهش یابد؛ زیرا آزادی بهتر از بندگی است و انتخاب توسط مصرف کننده بهتر از دستور دهی توسط بوروکراسی است.

¹. Public Choice Theory

¹. Vincent Stroom

۲. مدل بوروکراتیک سنتی فاقد ساختار مطلوبی از مشوقها و پاداشهای هم تراز در مقایسه با بازار است؛ بنابراین کارایی آن نسبت به بازار کمتر است (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۶).

۲. نظریه اصیل وکیل:

این تئوری در بخش خصوصی به منظور تشریح تفاوتی که اغلب بین سهامداران (اصیل) و مدیران (وکیل) به عنوان امانتدار صاحب اصلی وجود دارد طراحی شده است. این رابطه، پاسخگویی مدیران و کارگزاران دولتی (وکیل) به سهامداران (اصیل) را مشخص می‌سازد (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۸۱). از آنجا که مدیران به نمایندگی از جانب سهامداران به فعالیت می‌پردازند به آنان وکیل می‌گویند. این نظریه اشاره به این دارد که اصیل و وکیل همواره به یکدیگر وابسته‌اند اما در عین حال منافع و اهداف متعارضی نیز دارند؛ اصیل به دنبال کسب سود بیشتر است و می‌کوشد تا دستمزد کمتری به وکیل بپردازد در حالی که وکیل در پی آن است درآمد و دستمزد خود را حداکثر سازد. از سوی دیگر اطلاعات موجود در دست این دو نیز با یکدیگر متفاوت است و در بسیاری از مواقع سهام داران از داشتن اطلاعات کامل، مهم و اساسی بی بهره‌اند (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۷). این نظریه راهکارهایی مثل بستن قرارداد روشن را نشان می‌دهد تا بر اساس آنها کارگزاران در جهت علایق سهامداران عمل کنند. بسیاری از نظریه پردازان اقتصادی ادعا می‌کنند که بکارگیری این تئوری در بخش عمومی بسیار سخت است. این که سهامداران واقعی چه کسانی هستند دارای ابهام است، برخی ادعا می‌کنند مردم، و برخی دیگر معتقدند دولت سهامدار (اصیل) است. اگر فکر کنیم که مدیران دولتی در واقع وکیل نامیده می‌شوند، اقتصاددانان معتقدند که اگر سهامدار (مردم یا دولت) بخواهد خواسته‌های خود را بیان کند، این امر به سادگی امکان پذیر نیست، به همین دلیل یافتن طرح‌های انگیزشی که وکیل را تشویق به انجام خواسته‌های اصیل نماید در بخش عمومی یا دولتی به سادگی امکان پذیر نیست. به همین دلیل اقتصاددانان با استناد به این تئوری نیز، تاکید بر کوچک سازی دولت و کاهش نقش دولت دارند (بیک زاد و ابراهیمی ظاهر کندی، ۱۴۰۰، ص ۸).

۳. نظریه هزینه داد و ستد:

این نظریه را که مشابهت‌هایی نیز با نظریه اصیل وکیل دارد، الیور و ویلیامسون (۱۹۷۵) مطرح کرده و به بحث در این زمینه پرداخته‌اند که داد و ستدها و معاملات همواره هزینه‌هایی دارند که سازمان‌ها را وادار می‌دارد برای کاهش این هزینه‌ها برخی از امور را به جای اینکه خود انجام دهند، از طریق عقد قرارداد و پیمان بستن به سازمان‌های دیگر محول کنند. در این نظریه عنوان می‌شود که سازمان‌ها به منظور جلوگیری از فرصت‌طلبی افراد یا سازمان‌هایی که متعهد به اجرای امور از طریق قرارداد شده‌اند و همچنین کسب اطلاعات در مورد چگونگی اجرای تعهدات توسط پیمانکاران، باید نظام‌های اطلاعاتی پیشرفته‌ای را برای بازرسی، مراقبت و نظارت دقیق بر عملکردها طراحی کنند و به کار بگیرند. در همین حال آنها باید نظام‌های انگیزشی را به گونه‌ای طراحی نمایند که از رفتار فرصت طلبانه پیمانکاران جلوگیری به عمل آورد (منافی هندلانی و کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۷). در مدیریت دولتی نوین، با اتکا به این نظریه عنوان می‌شود که مشابه این روند می‌تواند در بخش دولتی نیز صورت پذیرد؛ یعنی ارائه برخی از خدمات می‌تواند برای دولت و سازمان‌های دولتی هزینه کمتری در بر داشته باشد اگر از طریق قرارداد به شرکت‌های دیگر واگذار شود. توجه به آن این است که از این طریق هزینه‌های اداری و پرسنلی کاهش می‌یابد. زیرا سازمان‌های دولتی می‌توانند بسیاری از کارکنان خود را که عملکرد مطلوبی ندارد یا عده‌ای را که در بسیاری از مواقع کاری برای انجام دادن ندارند و صرفاً در شرایط خاصی فعال‌اند تعدیل نمایند؛ ضمن اینکه سپردن

¹. Principle – Agent Theory

¹. Transaction Cost Economics

ارائه خدمات به شرکت‌ها و سازمان‌های دیگر موجب کاهش هزینه‌ها در اثر ایجاد فضای رقابتی و افزایش بهره‌وری می‌شود (بیک زاد و ابراهیمی ظاهرکندی، ۱۴۰۰، ص ۷).

مدیریت دولتی نوین و خدمات دولتی نوین

طرفداران مدیریت دولتی نوین استدلال‌های خود را عمدتاً از طریق مخالفت با مدیریت دولتی سنتی توسعه داده‌اند، که البته در این مقایسه مدیریت دولتی نوین همیشه غالب بوده است، در حالی که این مقایسه وقتی می‌تواند کامل باشد که پارادایم «خدمات دولتی نوین» نیز در این مقایسه وارد شود (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۹۰). در پس پارادایم مدیریت دولتی نوین، مباحث جدیدتری از جمله مقوله خدمات عمومی نوین مطرح شده است (رضائی و گرجی ازندریانی، ۱۴۰۰، ص ۲۳). دنهارت با در نظر گرفتن شبهه پارادایم سنتی اداره امور عمومی به عنوان تز و شبهه پارادایم مدیریت دولتی نوین به عنوان آنتی تز، پیشنهاد سنتزی به نام شبهه پارادایم خدمات دولتی نوین را مطرح می‌نماید که بر مبنای شهروندی دموکراتیک، اومانسیسم سازمانی، نظریه گفتمان و جامعه مدنی قرار داشته است و منافع عمومی را در کانون توجه قرار می‌دهد (بلوچی و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۱۶۶).

بنیانگذار خدمات دولتی نوین، رابرت دنهارت نظریه پرداز آمریکایی است. مؤلفه‌های خدمات عمومی نوین از نظر دنهارت‌ها: ۱. به شهروندان خدمت کنید نه به مصرف کنندگان ۲. در پی منفعت عامه باشید. ۳. برای شهروندی و خدمات عمومی نسبت به کارآفرینی ارزش بیشتری قائل شوید ۴. استراتژیک فکر کنید و دموکراتیک عمل کنید ۵. تصدیق کنید که پاسخگویی ساده نیست ۶. خدمت کنید نه رهبری ۷. برای مردم ارزش قائل شوید نه برای بهره‌وری (لعلی، ۱۳۹۹، ص ۴).

خدمات دولتی نوین با مدیریت دولتی نوین تفاوت‌هایی دارد که در جدول ۲ به آنها اشاره شده است.

جدول ۲. مقایسه خدمات عمومی نوین با مدیریت دولتی نوین و سنتی (فرج وند، ۱۴۰۰، ص ۹۰)

رویکردها مؤلفه‌ها	مدیریت دولتی سنتی	مدیریت دولتی نوین	خدمات عمومی نوین
مبانی نظری	نظریه‌های سیاسی	نظریه‌های اقتصادی	نظریه‌های مردم سالاری
معرفت شناسی	علوم اجتماعی	علوم اجتماعی پوزیتیویستی و اثبات‌گرا (اصالت تجربه)	رویکرد کثرت‌گرایانه با تاکید بر رویکردهای معرفت شناسی، پوزیتیویستی، تفسیری، انتقادی و پست مدرن
عقلانیت ت و الگوی غالب رفتاری	عقلانیت اجمالی به انسان اداری	عقلانیت اقتصادی، انسان اقتصادی یا تصمیم گیرنده در جستجوی منافع شخصی	عقلانیت راهبردی آزمون انواع عقلانیت (سیاسی، اقتصادی و سازمانی)
چگونگی ی تبیین	منافع عمومی از طریق نهادهای سیاسی تعریف و با روش قانونی معرفی	منافع عمومی تجمیع منافع شخصی افراد جامعه	منافع عمومی برابندی از گفتمان و توافق گروه‌ها نسبت به ارزش‌های مشترک است.

منافع عمومی	می شود.	است	
وظیفه شناسی	وظیفه شناسی در قبال دولت و ارباب رجوع	وظیفه شناسی در قبال مشتری	وظیفه شناسی در قبال شهروندان
نقش دولت	پارو زدن: دولت با رویکرد تصدی گری به اجرای خط مشی ها و ارائه کالا و خدمات می پردازد	هدایت کردن: دولت به عنوان تسهیل کننده و راهبر نیروهای بازار عمل می کند	خدمت کردن: دولت به توانمندسازی شهروندان و خلق ارزش های مشترک بین آنها می پردازد
سازوکارهای دستیابی به اهداف خط مشی	سازوکارهای اداری اجرای برنامه ها از طریق سازمان های دولتی موجود	سازوکارهای جلب مشارکت بخش خصوصی و غیرانتفاعی و ایجاد مشوق های لازم جهت ترغیب بخش های مذکور به مشارکت بیشتر در اجرای برنامه ها	سازوکار پیوندی و ایجاد ائتلاف میان سازمان های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی
رویکرد پاسخگویی	پاسخگویی سلسله مراتبی: مدیران دولتی باید به رهبران سیاسی که با روش مردم سالاری انتخاب شده اند پاسخگو باشند	پاسخگویی بازار محور: مدیران دولتی باید به مشتریان پاسخگو باشند	پاسخگویی چند جانبه: مدیران دولتی باید در قبال قانون، ارزش های اجتماعی، منافع هنجارهای سیاسی، عمومی، استانداردهای حرفه ای و حقوق شهروند پاسخگو باشند
آزادی عمل مقامات اداری	مقامات اداری آزادی عمل محدودی دارند	مقامات اداری به منظور تحقق اهداف کارآفرینانه، دارای آزادی عمل گسترده ای هستند	آزادی عمل امری ضروری، اما محدود بوده و توأم با پاسخگویی است
ساختار سازمانی	سازمان های دیوان سالار با اقتدار سلسله مراتبی و تاکید بر مقررات	سازمان های غیر متمرکز و منعطف	سازمان های با ساختار شبکه ای مبتنی بر همکاری متقابل

سازوکار های انگیزشی	حقوق و مزایا	فضای کارآفرینی و تعلق خاطر و اراده جدی نسبت به کاهش اندازه دولت	خدمت به مردم
---------------------------	--------------	--	--------------

مدیریت دولتی نوین در ایران

ادعا شده قانون مدیریت خدمات کشوری بر مبنای مفروضات حکمرانی بازارگرایانه تدوین و ساختاردهی شده است (حشمتی و ملکی، ۱۳۹۷، ص ۱۲۱)، پس از پایان جنگ تحمیلی و آغاز اولین برنامه پنج ساله اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در ایران، رگه‌های مدیریت دولتی نوین در قالب سیاست خصوصی سازی به منزله یکی از اجزای مهم سیاست‌های تعدیل اقتصادی مطرح شد و اولین قانون برای محدود کردن اندازه دولت در اقتصاد و مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی به تصویب رسید (مهدیزاده و چهکندی، ۱۳۹۹، ص ۱۶). اصلاح اصل ۴۴ قانون اساسی و تدوین سیاست‌های اجرایی آن در سال ۱۳۸۵ نقطه اوج اجرای مدیریت دولتی نوین است که در بخش دولتی ایران به چشم می‌خورد (فراهانی و گازر، ۱۳۹۶، ص ۸). اهداف و خط‌مشی‌های اساسی در بخش بودجه و وضع مالی دولت، ذیل بخش «ج» برنامه اول، یعنی تصویر کلان برنامه، به وضوح گویای این مطلب است (حشمتی و ملکی، ۱۳۹۷، ص ۱۲۱). در قانون برنامه دوم توسعه نیز رگه‌هایی از مدیریت دولتی نوین به چشم می‌خورند. برای مثال، در سیاست پولی و تنظیم بازار، سیاست‌های کارکنان بخش دولتی رگه‌های فوق را می‌توان دید. روح مدیریت دولتی نوین در خلال برنامه سوم، بیش از پیش ظهور کرد. مهم‌ترین برنامه‌های تحول اداری در طول برنامه سوم توسعه ایران:

۱. برنامه منطقی کردن اندازه دولت با تعیین و تفکیک اعمال حاکمیت و اعمال تصدی براساس مفاد ۶۴ قانون برنامه سوم توسعه و تشخیص حجم مناسب برای دولت با تعریف اندازه منطقی دولت و امکانات و منابعی که می‌توان برای اداره امور توسط دولت هزینه کرد.

۲. برنامه اصلاح ساختار تشکیلاتی دولت با هدف بررسی و شناخت مشکلات تشکیلات کلان دولت و کوچک سازی دولت در عمل.

۳. برنامه اصلاح نظام‌های مدیریتی به کمک بررسی و تعیین تکلیف شوراها و مجامع متعدد تصمیم‌گیری و سازماندهی و اصلاح نظام و نهادهای تصمیم‌گیری در ساختار تشکیلاتی دولت.

۴. برنامه اصلاح نظام‌های استخدامی با بررسی و رفع نواقص آئین نامه استخدام پیمانی کارکنان دولت برای توسعه اشتغال به صورت غیر رسمی (پیمانی) به جای استخدام‌های دائمی و رسمی. ۵. برنامه آموزش و بهسازی نیروی انسانی دولت به منظور تقویت نیروی انسانی نظام اداری کشور.

۶. برنامه اصلاح فرایندها، روش‌های انجام دادن کار و توسعه فناوری اداری.

۷. برنامه ارتقای حفظ کرامت مردم در نظام اداری کشور.

بنابراین با مطالعه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، راهبرد تحول بخش دولتی با محوریت مدیریت دولتی نوین به روشنی به چشم می‌خورد. تشویق بخش خصوصی برای در دست گرفتن اقتصاد، کوچک سازی دولت و روی آوردی به تعدیل نیروی انسانی، تزریق اصول مدیریت بازرگانی در دولت، برون سپاری خدمات عمومی دستگاه‌های اجرایی و ... از جمله محورهای این راهبرد در بخش دولتی بوده است.

برنامه چهارم توسعه نیز با همین دیدگاه در مورد اصلاحات اقتصادی و اصلاحات مدیریت دولتی طراحی شد. به منظور افزایش مسئولیت‌پذیری دستگاه‌های اجرایی در قبال مردم، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سایر آژانس‌ها وظیفه دارند با استفاده از فناوری جدید اداری، ارتقاء سطح کیفیت خدمات خود را ارائه دهند (واعظی و رشیدی، ۱۳۹۹، ص ۳).

ماده ۱۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جمهوری اسلامی ایران، دولت را مکلف به طراحی و تدوین سازوکارهایی برای کاهش حجم تصدی‌ها و افزایش مشارکت مردم در اداره امور کشور و کوچک سازی دولت کرده است. بر اساس برنامه چهارم توسعه دولت باید در راستای تحقق اهداف فرهنگی خود از سازمان‌های غیر دولتی و مردم نهاد استفاده کند. در اقدامی دیگر و با توجه به سند چشم انداز و برای دستیابی به هدف‌های تعیین شده در سند یاد شده و در جهت تکلیف قانون برنامه چهارم توسعه، لایحه‌ای با نام لایحه تشکیلات کلان دولت تهیه شده است که در آن، با توجه به نقش و وظایف جدید دولت، ساختار دولت و اندازه آن باز مهندسی شده است.

فصل چهارم قانون **برنامه پنجم** توسعه به موضوع نظام اداری و مدیریت پرداخته است موضوعات مربوط به فناوری اطلاعات و نظام اداری، تکالیفی برای دولت و دستگاه‌های اجرایی تعیین گردیده است که اهم آنها به شرح زیر است:

۱. ایجاد و توسعه شبکه ملی اطلاعات؛
۲. ارسال و دریافت الکترونیکی کلیه استعلامات بین دستگاهی؛
۳. موظف بودن دستگاه‌های اجرایی به عرضه خدمات قابل ارائه خود به صورت الکترونیکی از طریق شبکه ملی اطلاعات؛
۴. مجاز بودن دولت به تهیه برنامه نقشه جامع دولت الکترونیک؛
۵. انجام اقدامات لازم طبق ماده ۹ قانون به منظور توسعه دولت الکترونیک، تجارت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیک و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیک و کاهش اسناد کاغذی؛
۶. ممنوعیت هرگونه به کارگیری نیروی انسانی رسمی و پیمانی، در دستگاه‌های اجرایی؛
۷. مکلف شدن دولت به ادغام یک یا چند وزارتخانه در وزارتخانه‌های دیگر.

در نظام برنامه ریزی **برنامه ششم** توسعه ابلاغی از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اسناد بالادستی (قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سند چشم انداز بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و اصل سیاست‌های کلی قانون اساسی ابلاغی مقام معظم رهبری) و مشارکت بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی به عنوان رویکردهای حاکم بر تدوین برنامه ششم توسعه در نظر گرفته شده است و به نظر می‌رسد روند گرایش به سوی مدیریت دولتی نوین در قانون برنامه ششم توسعه به عنوان سومین برنامه پنج ساله از سند چشم انداز با احکام جدیدی دنبال خواهد شد (عبادی آلاذگه، ۱۳۹۴، ص ۱۴).

چالش‌های فراروی مدیریت دولتی نوین

مدیریت دولتی نوین که با نوید اثربخشی، کارایی، بهره‌وری و کوچک سازی دولت پا به عرصه جوامع پیشرفته و در حال توسعه نهاده بود، با نتایج و پیامدهای متفاوت از آنچه از آن انتظار می‌رفت، مواجه شد و در صحنه عمل تنگناها و محدودیت‌های آن آشکار شد (محمدزاده و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۳۸۹).

نظریه‌های نوین مدیریت دولتی چالش‌ها و مشکلاتی را پیش روی خود دارد که بایستی مورد مطالعه و بررسی قرار داد. این

مسائل عبارتند از:

۱. کم‌رنگ کردن مرز عمومی و خصوصی؛
۲. محدود کردن ترکیب دریافت کنندگان خدمات؛

۳. تضعیف بخش دولتی؛

۴. تهدید اعتماد عمومی؛

۵. شکل دهی سازمان‌های دولتی مضطرب؛

۶. ایجاد زمینه فساد(مهدیزاده و چهکندی، ۱۳۹۹، ص ۱۷).

مدیریت دولتی نوین پیامدهای متضادی نیز در پی دارد. به این معنا که در عرصه رقابت‌گرایی توصیه می‌شود که برای کاهش هزینه‌ها و افزایش کیفیت از خصوصی سازی استفاده کنید، اما کاهش هزینه‌ها در خصوصی سازی اثبات نشده است(صادقی و خنیفر، ۱۳۹۷، ص ۳۱۸). منتقدان می‌گویند جوانب منفی و نقاط ضعف این رویکرد را آشکار سازند، ضمن اینکه نسبت به افراط‌گری‌های این رویکرد در اتخاذ نگرش ضد دولت‌گرایی هشدار می‌دهند(منافی هندلانی، کارگر زنجانی، ۱۳۹۶، ص ۱۳). مدیریت دولتی نوین در زیر چتر اصلاحات مبتنی بر بازار، هنجارها و استانداردهای منحصر به فرد خدمات عمومی، نظیر شهروندی، نمایندگی، پاسخگویی، برابری و بی طرفی، با هجوم هنجارهای بازرگانی نظیر رقابت، کارایی، بهره‌وری و سودآوری، به حاشیه رانده شد. رویکرد گذار به توسعه یافتگی در برخی کشورهای آسیایی، ایده در نظر گرفتن بعضی از کشورها به منزله نمونه و الگو برداری^۱ و تقلید از آنها توسط کشورهای در حال توسعه را به چالش می‌کشد، زیرا اگر این‌گونه باشد، کشورهای توسعه یافته اهدافی متحرک^۲ هستند (پورعزت و عبدی، ۱۳۹۸، ص ۱۹۹).

انتقادهای بر مدیریت دولتی نوین

این دیدگاه به دلیل اجرای ضعیف و (De Waele et al., 2015, p.1) مدیریت دولتی نوین، نقدهای زیادی دریافت کرد (Mauro et al., 2019, p.2) مدیریت دولتی نوین ممکن است منافع مشکلات در تحقق آن مورد انتقاد قرار گرفته است (شخصی و فساد را در بین خطامشی‌گذاران و سران بوروکرات که چشم به خصوصی سازی و برون سپاری دوخته‌اند، افزایش دهد چرا که این عوامل به دلیل خلائهای قانونی موجود، فرصت برای سودجویی شخصی و تخلفات اداری را افزایش می‌دهد(بیک زاد و ملکی، ۱۴۰۰، ص ۱۲۲۳). مدیریت دولتی نوین با تمرکز صرف بر روی معیارهای کسب و کار مانند بهره‌وری و سودآوری حداکثری، پنهان کاری و تصمیم‌گیری پشت درهای بسته، سبب بغرنج‌تر شدن مشکلات مربوط به مسئولیت و اخلاق در ادارات بخش عمومی شده است(عالی و امیرخانی، ۱۳۹۹، ص ۸۸). مدیریت دولتی نوین کمترین توجه را به توسعه شهری، بوروکراسی‌های غیر مسئول، ساخت مؤسسات بیشتر دارد و بیشتر بدنبال حل مشکلاتی نظیر کاهش بهداشتی، فقر روستایی، اعتیاد و... است(فرامرزی، ۱۳۹۹، ص ۶). «ماسگریو» از منتقدین مدیریت دولتی نوین استدلال می‌کند اقتصاد باید در دست دولت باشد و دخالت دولت در فرایندهای اقتصادی به خصوص در اقتصاد توسعه به مفهوم جدید آن، ضروری و محوری ترین نقش است(فرامرزی، ۱۳۹۹، ص ۷). از نظر «هیوز» مدیریت دولتی نوین، صرفاً تحت تسلط ارزش‌های کارایی و صرفه جویی بوده و ارزش‌هایی چون عدالت، نمایندگی و مشارکت را نادیده می‌گیرد. از نظر «کتل» موجب تضعیف پاسخگویی می‌شود. از نظر «تری» تهدیدی برای دموکراسی بوده، از نظر «روبرت» از شفافیت کاسته و پنهانکاری را افزایش می‌دهد. از نظر «دنهارت» اعتماد عمومی شهروندان به دولت و اعتماد شهروندان به یکدیگر را کاهش می‌دهد. از نظر «هود» علیرغم ادعای بهبود منافع عمومی و فراهم نمودن خدمات بهتر و ارزان‌تر برای همه، عملاً ابزاری برای منافع گروه‌های خاص است و منجر به پیدایش طبقه‌ای جدید بنام مدیران دولتی نوین می‌گردد. از نظر «فردیکسون» منجر به کاهش ظرفیت اداری در بلند مدت می‌گردد. از نظر «ویلیامز» حاوی توصیه‌هایی است که همانند ضرب المثل نقیض آنها نیز درست است(وارث، ۱۳۸۰، ص ۶۰). به دلیل رواج قراردادهای کار معین به جای استخدام‌های رسمی و بلندمدت و همچنین خطر تعدیل نیروی انسانی به واسطه کوچک سازی دولت، امنیت شغلی کارکنان کاهش یافته و موجب کاهش اعتماد کارکنان به دولت شده است. بدین

1. benchmark

2. moving targets

ترتیب مشاهده می‌شود که به دلیل نادیده گرفتن تفاوت و تمایزهای ذاتی میان بخش دولتی و خصوصی، محدود شدن ترکیب دریافت کنندگان خدمات دولتی، تضعیف ابزارهای پاسخگویی عمومی، کم رنگ شدن نقش بخش دولتی و کاهش اعتماد عمومی مردم به دولت، خصیصه همگانی بودن خدمات دولتی تضعیف شده و به این ترتیب حقوق بنیادین ملت در بهره‌مندی همگانی از خدمات عمومی به چالش کشیده شده است (حشمتی و ملکی، ۱۳۹۷، ص ۱۳۱).

نتیجه گیری

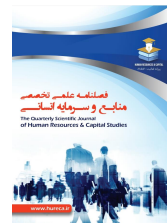
مدیریت دولتی نوین با نوید اثربخشی، کارایی، بهره‌وری و کوچک سازی دولت پا به عرصه جوامع پیشرفته و در حال توسعه نهاد و نتایج و پیامدهای متفاوتی را به همراه آورد. آنچه عملاً حاصل شد با آنچه انتظار می‌رفت متفاوت بود و در صحنه عمل تنگناها و محدودیت‌های مدیریت دولتی نوین آشکار شد. این محدودیت‌ها، مدیران و سیاست‌گذاران را هشدار می‌دهد که در به کارگیری مدیریت دولتی نوین و پذیرش بی چون و چرای آن محتاط باشند و با تأمل و تعمق در این زمینه اقدام کنند، تا ضمن بهره‌گیری از مزایای آن، از معایب احتمالی آن اجتناب کنند. در حال حاضر می‌توان در اکثر کشورهای توسعه یافته یک رویکرد مشترک را شناسایی کرد که طبق آن اگر قرار است کارایی و اثربخشی امور دولتی پیشرفت کند، می‌بایست یک تغییر اساسی در فرهنگ اداره امور دولتی به وجود بیاید. ایجاد تغییر در فرهنگ برای تبدیل بوروکراسی‌های غیرمنعطف با عملکرد ضعیف و مزاحمت‌های روزانه ناشی از محدودیت‌های کسالت آور، کاغذ بازی‌های وقت گیر، کارگزاران عبوس، خدمات ضعیف و اقدامات تحریف شده و فاسد آنها به سازمان‌های مبتنی بر نتایج که در آنها مدیران در برابر تحقق اهداف و نتایج حاصله پاسخگو هستند، ضروری است. گفته می‌شود که رویکرد جدید با مشکلاتی همراه است و تا رسیدن به مدیریت جدید مبتنی بر نتایج راهی طولانی در پیش است. به هر حال باید در نظر داشت که هیچ راه برگشتی به سوی الگوی سنتی اداره امور دولتی وجود ندارد

منابع

۱. بلوچی، اسماء؛ بهبودی، محمدرضا و ترابی، محسن (۱۴۰۰). طراحی الگویی برای شهر هوشمند با الهام از مفروضات خدمات دولتی نوین و ارزیابی مؤلفه‌های زیر ساختی آن در شهرداری بندرعباس. فصلنامه مطالعات مدیریت دولتی ایران، ۴(۲)، ۱۵۹-۱۸۹.
۲. بیگ زاده، جعفر و ابراهیمی‌ظاهرکندی، هادی (۱۴۰۰). نظریات و مدل‌های بهره‌وری در بخش دولتی. هشتمین کنگره ملی تازه یافته در مدیریت و مهندسی صنایع با تاکید بر توانمندی و هوش رقابت، تهران.
۳. بیگ زاده، جعفر و ملکی، علی (۱۴۰۰). پایش جایگاه اخلاق در نهضت‌های مدیریت دولتی. اولین همایش ملی اقتصاد، مدیریت و مهندسی مالی با تاکید بر تولید، پشتیبانی‌ها و مانع زدایی‌ها، ارومیه.
۴. پورعزت، علی اصغر و عبدی، بهنام (۱۳۹۸). مفهوم پردازش حکمرانی مسئولانه مبتنی بر فناوری اطلاعات در جهت نیل به الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت. فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست گذاری عمومی (مطالعات راهبردی جهانی شدن)، ۹(۳۰)، ۱۹۳-۲۱۳.

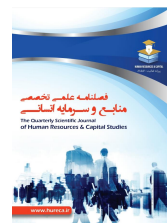
۵. حشمتی، عطا و ملکی، علی (۱۳۹۷). حکمرانی مسئولانه پژوهش و نوآوری در دانشگاه‌ها. فصلنامه مطالعات اجتماعی ایران، ۱۲(۲)، ۲۸-۵۲.
۶. دانایی فرد، حسن و الوانی، سیدمهدی (۱۳۸۸). مقدمه‌ای بر فلسفه نظریه‌های مدیریت دولتی. تهران، انتشارات صفار، اشراقی.
۷. دولت‌شاه، علی؛ قربان حسینی، مسعود؛ امینی اسبق، زین العابدین و ساد، احسان (۱۳۹۹). تاثیر مدیریت دولتی نوین بر رفتار شهروندی سازمانی با توجه به نقش میانجی اعتماد سازمانی. فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی، ۱۲(۴۲)، ۱۳۹-۱۶۰.
۸. رضائی، مرتضی و گرجی ازندریانی، علی اکبر (۱۴۰۰). طرح تطبیقی الگوی استخدام عمومی در حقوق اداری ایران. فصلنامه مطالعات حقوق عمومی، ۵۱(۱)، ۱۷-۳۷.
۹. رضایی منش، بهروز؛ اصغری اقدم، بهرام؛ محجوب، علی و محمدی، مینا (۱۳۹۵). تاثیر مدیریت دولتی نوین بر اعتماد سازمانی کارکنان ستادی شهرداری رشت. فصلنامه رسالت مدیریت دولتی، ۶(۱۹ و ۲۰)، ۲-۱۴.
۱۰. سالارزهی، حبیب الله (۱۳۹۹). مدیریت ارزش عمومی: پارادایم نوین در مدیریت دولتی بر پایه ارزش‌های عمومی. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۱۳(۴۷)، ۱۸۹-۲۱۸.
۱۱. سالارزهی، حبیب الله و ابراهیم پور، حبیب (۱۳۹۱). بررسی سیرتحوّل در پارادایم‌های مدیریت دولتی: از پارادایم مدیریت دولتی سنتی تا پارادایم حکمرانی خوب. فصلنامه مدیریت دولتی، ۹(۱۳۹۱)، ۴۳-۶۲.
۱۲. صادقی، یوسف و خنیفر، حسین (۱۳۹۷). بررسی پیامدهای اجتماعی و فرهنگ ساز مدیریت گرایي نهاد دولت در رهگذر فلسفه دولت دینی. فصلنامه فلسفه دین، ۱۵(۲)، ۳۱۷-۳۴۰.
۱۳. عالی، احمد و امیرخانی، طیبه (۱۳۹۹). چالش‌های معاصر اخلاق اداری در بستر مدیریت دولتی نوین. مجله آفاق علوم انسانی، ۴(۴۱)، ۸۵-۱۰۸.
۱۴. عبادی آلدزگه، موسی (۱۳۹۴). جایگاه مدیریتی دولتی نوین در نظام اداری ایران. کنفرانس بین‌المللی جهت‌گیری‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تبریز.
۱۵. فراهانی، یوسف و گازر، مهدی (۱۳۹۶). مدیریت دولتی نوین؛ مروری بر نظریه‌ها، وظایف و رویکردها. سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری و اقتصاد دانش بنیان با تاکید بر اقتصاد مقاومتی، تهران.
۱۶. فرج وند، اسفندیار (۱۴۰۰). مبانی مدیریت دولتی. تبریز، انتشارات فروش.
۱۷. فرامرزی، ناهید (۱۳۹۹). واکاوی مثبت در مدیریت دولتی نوین اسلامی و توسعه پایدار. فصلنامه رهیافت‌های نوین در مطالعات اسلامی، ۱۳۹۹(۲)، ۹۹-۱۱۱.
۱۸. کریمی، محمود؛ واعظی، سیدمجتبی و فقیه حبیبی، علی (۱۴۰۰). ظرفیت‌ها و الگوهای قابل اجرا در نظام اداری ایران به منظور کاربست الگوی مدیریت دولتی نوین. فصلنامه حقوق اداری، ۹(۲۹)، ۱۹۵-۲۱۷.
۱۹. لعلی، فاطمه (۱۳۹۹). خدمات دولتی نوین. ششمین کنفرانس بین‌المللی ترفندهای مدرن مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری با رویکرد رشد کسب و کارها، تهران.
۲۰. محمدزاده سلطانمرادی، هادی؛ فیضی، طاهره؛ گرامی‌پور، مسعود و یدالهی، مهدی (۱۴۰۰). ارائه مدل فرایند اجرای رویکرد مدیریت دولتی در برنامه‌های توسعه ایران با استفاده از راهبرد پژوهش ترکیبی. فصلنامه مدیریت دولتی، ۱۳(۳)، ۳۸۷-۴۱۸.
۲۱. منافی هندلانی، امیر و کارگر زنجانی، علی (۱۳۹۶). مدیریت دولتی نوین: ضرورت‌ها و چالش‌ها، اولین کنفرانس ملی نقش حسابداری، اقتصاد و مدیریت، تبریز.
۲۲. مهدیزاده، سمانه و چهکنندی، محسن (۱۳۹۹). بررسی مدیریت دولتی نوین در سازمان‌های ایران. سومین کنفرانس بین‌المللی ترفندهای مدرن مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری با رویکرد رشد و کسب و کارها.
۲۳. واعظی، رضا و رشیدی، محبوبه (۱۳۹۹). دولت تهی، چالش مدیریت دولتی نوین در ایران. فصلنامه مدیریت توسعه و تحول، ۴۲(۱۳۹۹)، ۱-۱۰.

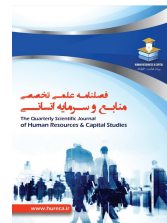

۲۴. وارث، سیدحامد (۱۳۸۰). نگرش فرا پارادایمی به مدیریت دولتی. فصلنامه دانش مدیریت، ۱۴(۵۵)، ۵۱-۸۱.
۲۵. یعقوبیان، شیرمحمد؛ جمشیدی نوید، و قنبری، بابک (۱۴۰۰). ارائه مدل ارزیابی عملکرد شرکت‌های دولتی، با استفاده از ابزارهای نوین مدیریت هزینه و بودجه بندی با تاکید بر رویکرد اقتضایی. فصلنامه چشم انداز مدیریت دولتی، ۱۲(۳)، ۱۵۵-۱۷۳.

1. Aali, A., Amirkhani T. (2020). Contemporary challenges of administrative ethics in the context of modern government management. *Afagh Humanities Monthly*, 4(41), 85-108. (in Persian).
2. Baluchi, A., Behboodi M.R., Torabi M. (2021). Designing a model for a smart city inspired by the assumptions of modern government services and evaluating its infrastructure components in Bandar Abbas Municipality. *Iranian Public Management Studies*, 4(2), 189-159. (in Persian).
3. Beikzad, J., Ebrahimi Zaher Kandy H. (2021). Theories and models of productivity in the public sector. 8th National Congress on Industrial Management and Engineering with Emphasis on Capability and Competitiveness, Tehran. (in Persian).
4. Beikzad, J., Maleki A. (2021). Monitoring the position of ethics in public management movements. The first national economy, management and financial management with emphasis on production, support and prevention of deregulation, Urmia. (in Persian).
5. Danai Fard, H., Alwani S. M. (2008). Introduction to the philosophy of public management theories. Tehran, Saffar, Ishraqi, 2nd-Winter 2013. (in Persian).
6. De Waele, L., Berghman L., Matthyssens P. (2015). "Defining Hybridity and Hybrid Contingencies in Public Organizations: An Alternative Conceptual Model", *Contingency, Behavioural and Evolutionary Perspectives on Public and Nonprofit Governance (Studies in Public and Non-Profit Governance, Vol. 4)*, Emerald Group Publishing Limited, Bingley, pp. 113-154.
7. Dolatshah, A., Ghorban Hosseini M., Amini Asbagh Z., Sadeh E. (2020). The Impact of New Government Management on Organizational Citizenship Behavior Considering the Mediating Role of Organizational Trust. *Journal of Job and Organizational Counseling*, 12(42), 160-139. (in Persian).
8. Ebadi Aladzgeh, M. (2015). The position of modern government management in the administrative system of Iran. International Conference on New Directions in Management, Economics and Accounting, Tabriz. (in Persian).
9. Farajvand, E. (2016). *Fundamentals of Public Management*. Tabriz, Foroozesh, 11th Second Edition 2021. (in Persian).
10. Farahani, Y., Gazer M. (2017). New government management; An overview of theories, tasks and approaches. 3rd International Conference on Management, Accounting and Knowledge-Based Economics with Emphasis on Resistance Economics, Tehran. (in Persian).
11. Faramarzi, N. (2020). Positive analysis in modern Islamic government management and sustainable development. *Journal of New Approaches in Islamic Studies*, 2020 (2), 99-111. (in Persian).

12. Heshmati, A., Maleki A. (2018). Responsible governance of research and innovation in universities. Iranian Journal of Social Studies, 12(2), 28-52. (in Persian).
13. Karimi, M., Vaezi S. M., Faqih Habibi A. (2021). Capacities and models applicable in the Iranian administrative system in order to apply the new government management model. Quarterly Journal of Administrative Law, 9(29), 217-195. (in Persian).
14. Lali, F. (2020). Review of New Government Services. Sixth International Conference on Modern Management, Accounting, Economics and Banking Tricks with a Business Growth Approach, Tehran. (in Persian).
15. Mahdizadeh, S., Chehkandi M. (2020). A Study of New Government Management in Iranian Organizations. 3rd International Conference on Modern Management, Accounting, Economics and Banking Tricks with a Growth and Business Approach. (in Persian).
16. Manafi Handalani, A., Kargar Zanjani A. (2017), New Government Management: Necessities and Challenges, The First National Conference on the Role of Accounting, Economics and Management, Tabriz. (in Persian).
17. Matei, A. Antonie C. (2014). " the new public management within the complexity model. 2nd World Conference On Business, Economics And Management. 1125- 1129. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.599>
18. Mauro, S.G., Cinquini L., Pianezzi D.(2019). "New Public Management between reality and illusion: Analysing the validity of performance-based budgeting", The British Accounting Review, doi: <https://doi.org/10.1016/j.bar.2019.02.007>.
19. Mohammadzadeh Sultanmoradi, H., Faizi T., Gramipour M., Yadalahi M. (2021). Presenting a model of the process of implementing the public management approach in Iran's development programs using a combined research strategy. Public Administration, 13(3), 18-387. (in Persian).
20. Parin P., Choonhaklai S.(2017). "The procedure and consequences of performance agreement as a tool of new public management: A case study in the Thai Ministry of Justice" Kasetsart Journal of Social Sciences. Doctoral Program in Public Policy and Public Management, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170, Thailand. 218- 225.
21. Pourezat, A.A., Abdi B. (2020). Conceptualizing responsible governance based on information technology in order to achieve the Islamic-Iranian model of progress. Strategic Studies of Public Policy (Strategic Studies of Globalization). 9(30), 213 - 193. (in Persian).
22. Quinn, M., Warren L.(2017). "New public management a re-packaging of extant techniques? Some archival evidence from an Irish semi-state power company", Qualitative Research in Accounting & Management, <https://doi.org/10.1108/QRAM-04-2017-23>.
23. Rezaei, M., Gorji Azandariani A.A. (2021). Comparative design of public use model in Iranian administrative law. Journal of Public Law Studies, 51(1), 17-37. (in Persian).
24. Rezaei Manesh, B., Asghari Aghdam B., Mahjoub A., Mohammadi M. (2016). The Impact of New Government Management on the Organizational Trust of Rasht Municipality Staff. Public Management Mission Quarterly, 6. (19 and 20), 2-14. (in Persian).

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۲، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۱
ISSN : 2783-3984

مدیریت دولتی نوین؛ چابستی و چرایی
کدمقاله: HRC-2208-1057

25. Sadeghi, Y., Khanifar H. (2018). Investigating the social and culture-building consequences of the management of the state institution through the philosophy of the religious state. *Philosophy of Religion*, 15(2), 340-317. (in Persian).
26. Salarzahi, H. (2020). Public Value Management: A New Paradigm in Public Management Based on Public Values, *Public Management Research*, 13(47), 218-189. (in Persian).
27. Salarzahi, H., Ebrahimpour H. (2012). Investigating the evolution of public management paradigms: from the traditional public management paradigm to the paradigm of good governance. *Public Management (University of Tehran)*, Spring 2012(9), 43-62. (in Persian).
28. Vaezi, R., Rashidi M. (2020). Empty government, the challenge of modern government management in Iran. *Journal of Development and Transformation*, 42(1399), 1-10. (in Persian).
29. Wares, S.H. (2002). A paradigm shift to public administration. *Management Knowledge*, 14 (55), 51-81. (in Persian).
30. Yaghoubian, Sh.M., Jamshidi N., Ghanbari B. (2021). Provide a model for evaluating the performance of state-owned companies, using modern cost management and budgeting tools with an emphasis on the contingency approach. *Public Management Perspectives Quarterly*, 12(3), 173-155. (in Persian).